

tum er nævnt som afgørende for, om en brandskadeerstatning m. v. overtages, må derfor være den samme, som efter stk. 1 er lagt til grund ved købesummens beregning, d. v. s. den vurdering, som ligger til grund for den senest offentliggjorte salgsstatistik.

Til § 9.

Lovforslagets hovedformål er at fremme de pågældende landbrugsejendommers overdragelse til selveje. Indtil ejeren eventuelt overdrager ejendommen til selveje, tjener rådighedsindskrænkningerne efter lovforslaget til at betrygge brugerens stilling og skabe mulighed for eventuelle fornødne forbedringer af ejendommen. I overensstemmelse hermed foreslås, at ejendommen fritages for begrænsningerne efter loven, når den er overdraget brugeren til selveje, hvortil der efter reglerne i statshusmandslovens § 32 kan ydes brugeren statslån, samt når ejendommen er overdraget til staten til anvendelse efter reglerne i statshusmandsloven, jfr. stk. 1, litra a og c. Den i litra b foreslåede bestemmelse angående tvangsauktioner er begrundet i en afvejelse af real-kreditens og brugerens interesser. Brugers interesser er varetaget derved, at hans retsstilling ikke berøres af auktionen, såfremt ejendommen overtages af trediemand for et bud, der overstiger den i § 8 omhandlede pris, medens han, såfremt budet ikke overstiger denne pris, har haft god lejlighed til ved et ringe overbud på auktionen at overtage ejendommen til selveje for en rimelig pris. Samtidig sikrer bestemmelsen pantthaverne normal mulighed for fyldestgørelse ved tvangsauktion. Dog vil den i § 8 omhandlede pris med fradrag af brugers eventuelle godtgørelseskrav, jfr. § 3 og § 1, stk. 5, i praksis virke som en pantsætningsgrænse, idet der vil være ringe mulighed for at gennemføre tvangsinddrivelse af pantsikrede krav udover denne grænse.

De i litra d anførte fritagelsestilfælde forudsætter særlig tilladelse fra landbrugsministeriet, jfr. § 13, stk. 2, forsåvidt angår nedlæggelse af ejendommen. Også når en ejendom overgår til anvendelse som tjenestested for en skovfunktionær, vil ejendommen oftest blive nedlagt som landbrugsejendom samtidig med, at der pålægges ejendommen fredskovspligt, således at jorden skal tilplantes, når dens anvendelse som tjenestejord ophører.

Til § 10.

Allerede under den hidtil gældende lovgivning om brug af huse på landet, jfr. lov-

bekendtgørelsen af 1950, har de af lovforlaget omfattede landbrugsejendomme på grund af begrænsningerne med hensyn til ejerens rådighed samt brugsafgiftens størrelse været aktiver med ringe økonomisk afkastning til ejerne. Dette forhold må antages at have været medvirkende til, at ejendommene i vidt omfang er forblevet bygningsmæssigt og i andre henseender tilbagestående i forhold til tilsvarende selvejejeendomme; men forholdet har kun i ringe omfang bevirket, at sådanne ejendomme er afhændet til selveje eller med henblik på sådan afhændelse udflyttet eller suppleret op til hensigtsmæssige brugsstørrelser.

Bestemmelserne i de foranstående paragraffer i lovforslaget betegner i det væsentlige en skærpelse af rådighedsindskrænkningerne og en videre udbygning af beskyttelsen af brugernes interesser og kan derfor antages yderligere at forringe ejernes økonomiske interesse i bevarelsen af disse ejendomme. Imidlertid fremgår det af de foranævnte, hidtidige erfaringer, at det i vidt omfang er andre forhold end den ringe økonomiske afkastning og rådighedsindskrænkningerne, der er afgørende for ejernes stilling til spørgsmålet om afhændelse til selveje. Af sådanne forhold kan navnlig fremhæves jagtinteresser, æstetiske hensyn af landskabelig eller bygningsmæssig karakter, beliggenhedsmæssige ulemper, som kan befrygtes skærpet ved afhændelse til selveje af forpagtterejeendomme, som helt eller delvis er omsluttet af hovedejendommens jorder, samt forpagterejeendommers ringe størrelse, som ved sådanne ejendommers overførelse til selveje kan bevirke, at der fremtidig opstår særlige tillægsjordsproblemer.

Den mest nærliggende forudsætning for, at der kan banes vej for en løsning på frivillighedens grund af spørgsmålet om de heromhandlede ejendommers overgang til selveje vil derfor være, at der skabes mulighed for i et rimeligt og forsvarligt omfang at imødekomme de interesser eller forebygge de ulemper, som for de enkelte jordbesiddelsers vedkommende hidtil har stået afgørende i vejen for en løsning af spørgsmålet.

Endvidere vil det til yderligere fremme af spørgsmålets løsning samt i fornødent fald til sikring af et passende tilliggende til de enkelte ejendomme, der overgår til selveje, være af vigtighed, at der åbnes mulighed for at bevilge visse lempelser med hensyn til jordlovgivningen i et omfang, som står i rimeligt forhold til, hvad der ydes fra ejerens side i forbindelse med ejendommens overførelse til selveje.